

ITMS kód Projektu: 26140230002
ITMS kód Projektu: 26120130002

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	Prioritná os 2 – Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja LZ Prioritná os 4 – Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť BSK
Opatrenie:	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a ďalšieho vzdelávania
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov
Kód ITMS projektu:	26140230002, 26120130002
Aktivita:	2.2 Tvorba a akreditácia programov kontinuálneho vzdelávania PZ a OZ

Program kontinuálneho vzdelávania

Rozvoj čitateľskej gramotnosti v primárnom vzdelávaní - hravým čítaním k porozumeniu textu

Ing. Peter Dubovan
poverený zastupovaním generálnej riaditeľky
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu: Rozvoj čitateľskej gramotnosti v primárnom vzdelávaní - hravým čítaním k porozumeniu textu

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti je jednou z najviac sledovaných kompetencií v rámci primárneho vzdelávania. Opierajúc sa o výsledky z medzinárodného testovania žiakov T5, kde žiaci v oblasti čitateľskej gramotnosti dosahujú dlhodobo podpriemerné výsledky je nevyhnutné zaradiť do edukačnej činnosti aktivity zamerané na rozvoj čitateľskej gramotnosti, ktorými by sme podporili procesnú stránku vývinu porozumenia textu už od prvého ročníka primárneho vzdelávania. Na druhej strane je porozumenie textu súčasťou oblasti jazyk a komunikácia v štátnom vzdelávacom programe ISCED1.

Potrebu vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti rozvíjania predčitateľskej a čitateľskej gramotnosti detí a žiakov odporúčajú aj pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2014/2015 (zdroj: <https://www.minedu.sk/data/att/6148.pdf/pedagogicko-organizacne-pokyny-na-skolsky-rok-20142015/>, str. 8 bod 2 a 6).

Základným podnetom pre zaradenie vzdelávacieho programu do ponuky kontinuálneho vzdelávania je aktualizovanie a rozšírenie kompetencií pedagogických zamestnancov primárneho vzdelávania v metodike nácviku čitateľských schopností žiakov s využitím hrových aktivít zameraných na porozumenie čítaného textu. Učiteľia vhodným prístupom a systematickou prácou môžu takto predchádzať špecifickým vývinovým poruchám učenia alebo zlyhávaniam na inom podklade a zvyšovať úroveň čitateľských schopností do takej miery, aby sa žiaci už počas primárneho vzdelávania naučili kvalitne pracovať s čítaným textom, čo sa následne môže odraziť na zvýšení úspešnosti žiakov pri pripravovanom testovaní T5.

Na základe dlhodobých skúseností ale aj odborných štúdií je zjavné, že po nedostatočnom zvládnutí základov čítania v prvom ročníku z rôznych dôvodov, pretrvávajú u žiakov v nasledujúcich ročníkoch problémy s čítaním, hlavne s porozumením čítaného textu, čím postupne strácajú záujem o čítanie a získavanie informácií prostredníctvom čítania. Učiteľia a odborní zamestnanci v oblasti primárneho vzdelávania čoraz častejšie upozorňujú na:

- pribúdajúci počet žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou v prvom ročníku základnej školy,
- následne zaznamenaný vzostup porúch učenia,
- vzostup integrovaných žiakov prevažne pre dyslexiu ale aj iné, s ňou súvisiace poruchy učenia,
- nedostatočná informovanosť učiteľov o rôznych technikách nácviku čítania.

Iba dobre zvládnuté čítanie s porozumením je kľúčom k získavaniu nových poznatkov z rôznych oblastí. Súčasťou pedagogickej činnosti učiteľa primárneho vzdelávania je aj kvalitná pedagogická diagnostika, ktorej obsahom je aj orientačné zisťovanie úrovne fonematického uvedomovania (analýzy a syntézy), motorických zručností, odhalenie prípadných rečových nedostatkov svojich žiakov, ktorou môže jednoznačne prispieť k včasnej, ale predovšetkým primeranej potrebám žiakov, pedagogickej intervencii v procese edukácie. Vhodnosť výberu aktivít, činností, stratégií a techník pre každého žiaka pôsobí preventívne pri vzniku špecifických vývinových porúch učenia. Učiteľ vo výchovno - vzdelávacom procese s takýmito žiakmi musí mať špecifický prístup a využívať rôzne edukačné aktivity zamerané na kvalitatívny rozvoj čitateľských schopností v primárnom vzdelávaní. Realizáciou tohto vzdelávacieho programu chceme podporiť pedagogických zamestnancov (adekvátne k ich pedagogickým kompetenciám), aby dokázali kvalitne rozvíjať čitateľské zručnosti u zverených žiakov.

Návrh obsahu programu kontinuálneho vzdelávania vytvára predpoklad na aktualizáciu pedagogickej diagnostiky a rozšírenie možností aplikovania rôznych stratégií zameraných na rozvíjanie čítania s porozumením.

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Druh kontinuálneho vzdelávania:

Aktualizačné

Forma kontinuálneho vzdelávania:

Kombinovaná forma 25 hodín – 20 hodín prezenčne a 5 hodín dištančne.

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ:

Aktualizovanie, prehĺbovanie a rozšírenie kompetencií učiteľov primárneho vzdelávania v oblasti pedagogickej diagnostiky a rozvoja čitateľských schopností zameraných na porozumenie čítaného textu.

Špecifické ciele:

1. Rozvíjať a aktualizovať znalosti identifikovať a charakterizovať úroveň čitateľských schopností žiakov.
2. Prehĺbiť poznatky o východiskách čítania s porozumením podľa PIRLS.
3. Rozšíriť schopnosť poznať a vybrať vhodné stratégie a metódy na rozvoj čítania s porozumením s využitím hrových aktivít.
4. Rozvíjať spôsobilosť aplikovať vlastné učebné texty v edukačnej činnosti.

Obsah vzdelávacieho programu:

Modul 1 – Pedagogická diagnostika zamerané na úroveň čitateľských schopností

Téma	Forma	Časový rozsah
– Čítanie s porozumením ako súčasť čitateľskej gramotnosti.	prezenčná	2
– Zisťovanie úrovne čitateľských schopností.	prezenčná	5
– Dištančná forma: Spracovať záznam z pedagogickej diagnostiky úrovne čitateľských schopností. Výstup z dištančnej formy: Spracovaný záznam z pedagogickej diagnostiky aktuálnej úrovne čitateľských schopností jedného žiaka. Formát A 4, rozsah 1 – 2 normostrany	dištančná	2
Spolu	P/D	7/2

Modul 2 – Hravým čítaním k porozumeniu textu

Téma	Forma	Časový rozsah
– Rozbor výstupov dištančnej úlohy vzájomne medzi účastníkmi (dvojice - trojice), spätná väzba od lektora.	prezenčne	3
– Východiská čítania s porozumením podľa PIRLS (štyri procesy porozumenia, ktoré predstavujú rôzne úrovne spracovania a porozumenia textu).	prezenčná	2
– Stratégie a metódy nácviku čítania s porozumením pomocou hrových aktivít.	prezenčná	3
– Využitie rôznych učebných textov pri rozvíjaní čítania s porozumením – rozprávky; maľované čítanie; texty z encyklopédií a detských časopisov; veselé príbehy; modifikácia známych textov – praktické aktivity.	prezenčná	5
– Dištančná forma: Vytvoriť vlastný učebný text, zostaviť úlohy k učebnému textu zamerané na čítanie s porozumením	dištančná	3

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Výstup z dištančnej formy: Vytvorený vlastný učebný text s úlohami zameranými na čítanie s porozumením. Formát A 4, rozsah cca na 1 normostrana		
Spolu	P/D	13/3

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu má kompetencie na základe pedagogickej diagnostiky zameranej na zisťovanie úrovne čitateľských schopností orientačne posúdiť jej dosiahnutú úroveň u žiakov v primárnom vzdelávaní a na jej základe vie vhodne vybrať, vytvárať a aplikovať učebné texty zamerané na hravé čítanie s porozumením v edukačnom procese. Absolvent má spôsobilosti rozvíjať čitateľskú gramotnosť pomocou hravého čítania so zameraním na čítanie s porozumením textu.

Rozsah vzdelávacieho programu:

Celkový počet hodín 25 hodín, z toho 20 hodín prezenčne a 5 hodín dištančne.

Trvanie vzdelávacieho programu:

najviac 10 mesiacov

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov; kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ

Podkategórie:

- učiteľ primárneho vzdelávania

Kariérový stupeň:

- samostatný pedagogický zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -

Vyučovacie predmet: -

Podmienky pre zaradenie uchádzačov na kontinuálne vzdelávanie:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre učiteľov primárneho vzdelávania, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady v súlade s vyhláškou MŠVVŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorí majú absolvovaných aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania na vzdelávanie:

Do kontinuálneho vzdelávania bude zaradený každý pedagogický zamestnanec, ktorý spĺňa požiadavky cieľovej skupiny vzdelávacieho programu na základe písomnej prihlášky zaslanej na adresu poskytovateľa vzdelávania.

Riaditeľ školy na písomnej prihláške potvrdzuje správnosť uvedených údajov, zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa, vedúcemu pedagogickému zamestnancovi potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ.

ITMS kód Projektu: 26140230002
ITMS kód Projektu: 26120130002

Ak riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie alebo kariérového stupňa, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania vzdelávacieho programu:

Vzdelávací program sa končí záverečnou prezentáciou pred účastníkmi vzdelávania a lektorom.

Požiadavky na ukončovanie vzdelávacieho programu:

1. minimálne 80 % účasť na prezenčnej forme vzdelávania,
2. spracované a odovzdané dva dištančné úlohy,
3. záverečná prezentácia. Obsah prezentácie: Návrh metodiky vyučovacej hodiny z praktickej realizácie vlastných učebných textov zameraných na čítanie s porozumením hravou formou.
Formát: prezentácia v MS PowerPoint, rozsah 7 – 9 snímok.

Personálne zabezpečenie a garant vzdelávacieho programu:

Mgr. Teťana Ustohalová, učiteľ pre kontinuálne vzdelávania s druhou atestáciou, Metodicko-pedagogické centrum, regionálne pracovisko Prešov, Tarasa Ševčenka 11.

Garant spĺňa požiadavky § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori vzdelávacieho programu: učitelia pre kontinuálne vzdelávanie, vysokoškolskí učitelia, pedagogickí externí spolupracovníci spĺňajúci odborné a kvalifikačné požiadavky. Lektori musia spĺňať podmienky Čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančné, materiálne, technické a informačné zabezpečenie:

Financovanie vzdelávacieho programu:

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov a z prostriedkov rozpočtu MPC. V prípade viacdňových vzdelávacích podujatí bude ubytovanie a stravovanie hradené iba z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Cestovné náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Materiálne zabezpečenie:

Kancelárske potreby: flipchartový papier, fixky, papier, tabuľa, prefotené materiály pre účastníkov vzdelávania.

Technické a informačné zabezpečenie:

Notebook, dataprojektor pre lektora, internet.

Odporúčaná literatúra:

GAVORA, P. et al. 2008. Ako rozvíjať porozumenie textu u žiaka. Nitra : Enigma, 2008. ISBN 978-80-89132-57-7

KAŠIAROVÁ, N. 2011. Čitateľská gramotnosť v primárnom vzdelávaní. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum Bratislava, 2011. ISBN 978-80-8052-383-1

LADANYIOVÁ, E. 2007. Čitateľská gramotnosť žiakov 4. ročníka ZŠ. Národná správa zo štúdie PIRLS 2006. Bratislava : ŠPÚ, 2007. ISBN 978-80-89225-38-5

ITMS kód Projektu: 26140230002
ITMS kód Projektu: 26120130002

MANCOVÁ, M. - ŠTEFEKOVÁ, K. 2011. Štátny vzdelávací program, Slovenský jazyk a literatúra – príloha ISCED 1. Bratislava, 2011

OBRANCOVÁ, E. – HELDOVÁ, D. – LUKAČKOVÁ, Z – SKLENÁROVÁ, I. 2004. Čitateľská gramotnosť žiakov 4. ročníka (Výsledky medzinárodnej štúdie PIRLS 2001). 1. vyd. Bratislava: Štátny pedagogický ústav Bratislava, 2004. ISBN 80-85756-85-4

SELIKOWITZ, M. 2000. Dyslexie a jiné poruchy učení. Praha : Grada, 2000. ISBN 80-7169-773-7

SINDELAROVÁ, B. 2013. Předcházíme poruchám učení. Piate vydanie. Praha : Portál, s.r.o., 2013. ISBN 978-80-262-0405-3

ZELINKOVÁ, O. 2009. Poruchy učení. Jedenáste vydanie. Praha : Portál, s.r.o., 2009. ISBN 978-80-7367-514-1

Návrh počtu kreditov:

Spolu **7 kreditov**,

5 kreditov za rozsah vzdelávania a 2 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania.